

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ
МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
ДИПЛОМНИХ РОБІТ
МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ І ПОРЯДОК
ЗАХИСТУ**

Харків
Видавництво НФаУ
2013

УДК 615.014(001.89)

Рекомендовано ЦМК Національного фармацевтичного університету (протокол № 1 від 19.09.2013 р.)

Рецензент: Ярних Т.Г. професор, завідувач кафедри технології ліків
Національного фармацевтичного університету

Рубан О.А., Огарь С.В., Сліпченко Г.Д., Хохлова Л.М.

Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт .

Методика підготовки і порядок захисту. – Х.: Вид-во НФаУ, 2013. -
с. 33

Методичні рекомендації відтворюють сучасні вимоги до виконання дипломних робіт, де наведено основні правила оформлення і друку отриманих досліджень та відображено вимоги до прилюдного захисту дипломних робіт на кафедрі заводської технології ліків для студентів 5 курсу.

УДК 615.014(001.89)

З М І С Т

	стор
1. Загальні положення	5
2. Основні етапи виконання дипломної роботи	6
3. Керівництво дипломними роботами	7
4. Обов'язки студента-дипломника	8
5. Оформлення дипломної роботи	9
6. захист дипломних робіт	19
 Додатки	 23

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дипломна робота (ДР) – це форма державної атестації випускників, яка виконується за однією з дисциплін практично-орієнтованого іспиту технологія лікарських засобів, управління та економіка у фармації і оцінюється як за комплексний державний іспит.

1.2. Дипломна робота – це кваліфікаційне самостійне наукове дослідження, що виконує студент на завершальному етапі навчання в університеті з використанням набутих теоретичних знань і практичних навичок та служить критерієм оцінки рівня підготовки випускника відповідно до вимог Державного освітнього стандарту.

1.3. Студентам, які успішно склали державні іспити, а також захистили дипломну роботу рішенням державної екзаменаційної комісії видається диплом установленого зразка, отримання вищої освіти та професійної кваліфікації відповідно до навчального плану спеціальності.

1.4. Виконання дипломної роботи та її захист перед державною екзаменаційною комісією є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з обраної спеціальності, його здібностей самостійно аналізувати стан проблем у фармацевтичній галузі, розробляти необхідні пропозиції.

1.5. Дипломна робота повинна:

- свідчити про те, що студент оволодів усім комплексом теоретичних знань, умінь та практичних навичок за обраною спеціальністю, набутих ним протягом періоду навчання;

- містити результати проведених експериментальних досліджень та їх теоретичне обґрунтування;

- узагальнювати отримані результати проведених досліджень і формулювати аргументовані висновки;

- мати належне оформлення та необхідні супровідні документи;

- бути виконаною і поданою на кафедру та до ДЕК в термін, передбачений графіком навчального процесу.

1.6. Відгук – оцінка керівником рівня підготовки дипломної роботи, що включає в себе обґрунтування актуальності теми, логічності і структури викладення матеріалу, якості огляду і аналізу літератури, коректності цитувань і посилань на наведені в тексті

цитати інших авторів, коректності і обґрунтованості вибору методів дослідження, якості емпіричного матеріалу, ретельності обробки експериментальних даних, коректності формулювання власних висновків, відповідності висновків меті та завданням, якості оформлення дипломної роботи, апробацію результатів дослідження.

1.7. Рецензія – це критичний відгук на дипломну роботу студента, що надається висококваліфікованими спеціалістами виробничих і наукових організацій, працівниками і викладачами вищих навчальних закладів та містить оцінку дипломної роботи.

1.8. Дипломна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих висновків та пропозицій, а також не має рецензії, до захисту не допускається.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

2.1. Ознайомлення студентів з основними вимогами, що пред'являються до виконання дипломної роботи.

2.2. Вибір теми дипломної роботи та призначення керівника дипломної роботи здійснюється на підставі персональної заяви студента.

2.3. Обробка літературних джерел, вивчення теоретичних і практичних матеріалів з обраної теми.

2.4. Розробка плану дипломної роботи із зазначенням строків написання розділів та їх обсягів. Заповнення бланка «Завдання на дипломну роботу» та його затвердження на кафедрі.

2.5. Збір матеріалів, складання бібліографії, аналіз та узагальнення зібраного матеріалу.

2.6. Викладення проаналізованого та систематизованого матеріалу відповідно до плану, затвердженого у завданні на виконання дипломної роботи.

2.7. Проведення експерименту чи анкетування, виконання розрахунків, у тому числі із застосуванням комп'ютерної обробки.

2.8. Формулювання висновків.

2.9. Підготовка графічної частини дипломної роботи: креслень, рисунків, таблиць.

2.9. Рецензування дипломної роботи та оформлення відгуку наукового керівника.

2.10. Написання доповіді й підготовка ілюстративного матеріалу (наприклад, таблиць і графіків для прилюдного виступу).

2.11. Представлення дипломної роботи на кафедрі для попереднього розгляду.

2.12. Представлення дипломної роботи в ДЕК.

2.13. Захист дипломної роботи.

Виконання дипломної роботи організується відповідно до графіка затвердженого кафедрою та деканатом.

3. КЕРІВНИЦТВО ДИПЛОМНИМИ РОБОТАМИ

3.1. Керівниками дипломних робіт призначаються професори, доценти, а також інші викладачі університету, які мають науковий ступінь. До керівництва дипломними роботами можуть також допускатися співробітники науково-дослідних структурних підрозділів, а також висококваліфіковані фахівці підприємств (організацій), які мають науковий ступінь. Керівники затверджуються наказом ректора НФаУ за поданням.

3.2. Студентів-дипломників забезпечують методичними рекомендаціями з виконання дипломної роботи.

3.3. У встановлений термін студент звітує перед керівником і завідувачем кафедри, які фіксують ступінь готовності дипломної роботи.

3.4. Дипломну роботу студент виконує в університеті, а в окремих випадках, за згодою керівника, на базі підприємств, у наукових інститутах та в інших організаціях.

3.5. Обов'язки наукового керівника дипломної роботи:

– надавати допомогу при виборі теми дипломної роботи, її остаточного формулювання та меж розкриття;

– надавати індивідуальне завдання та план щодо виконання дипломної роботи на спеціальному бланку з переліком обов'язкового табличного, графічного та ілюстративного матеріалу (див. Додаток D, F).

- рекомендувати спеціальну, нормативну літературу та інформаційні джерела за обраною темою дипломної роботи;
- регулярно консультиувати студента з питань виконання дипломної роботи, а при необхідності організувати консультації інших фахівців;
- контролювати дотримання календарного плану, якість та самостійність виконання роботи, інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- організувати студента для апробації на засіданні кафедри;
- давати відгук на дипломну роботу та сприяти в отриманні рецензії на неї.

4. ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ДИПЛОМНИКА

4.1. До написання дипломної роботи допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану і мають рейтинг А, В, С з дисциплін, але при рейтингу в межах D (74-68 балів) – на розгляд кафедри.

4.2. Студент має право вибору теми дипломної роботи з переліку, затвердженому кафедрою.

4.3. Тема дипломної роботи закріплюється за студентом на підставі його особистої заяви на ім'я завідувача кафедрою.

4.4. Студент зобов'язаний дотримуватись графіка, звітувати в передбачені строки перед керівником про хід роботи, отримувати необхідні консультації з теми.

4.5. Відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення несе студент – автор роботи разом з його керівником.

4.6. Студент-дипломник повинен написати та оформити текст дипломної роботи згідно вимог та у встановлений термін.

4.7. Дипломник зобов'язаний своєчасно подавати дипломну роботу на кафедру для попереднього розгляду, отримати необхідні рецензії та відгук керівника.

4.8. Дипломні роботи подаються студентами на випускаючу кафедру не пізніше, ніж за два тижні до дня захисту у державній комісії.

5. ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

5.1. Дипломна робота друкується односторонньо на папері формату А4 (297x210 мм). Параметри сторінки: верхнє і нижнє поля – 2 см; лівє поле – 3 см; правє поле – 1,5 см. Шриффт - *Times New Roman*, кегль – 14, інтервал – 1,5. У текстї виділяють абзаци – відступи вправо (1,27 см) на початковому рядку кожної частини текстї. Правки, редагування, оформлення текстів студент виконує, дотримуючись загальноприйнятих вимог до оформлення.

5.2. Структура дипломної роботи

Структура дипломної роботи – це чітко регламентована послідовність розміщення її основних частин довідково-супровідного і змістового характеру. Вона відображає зовнішнє розміщення і внутрішній логічний зв'язок наукового дослідження і свідчить про рівень її загальної методологічної підготовки.

Отже, дипломна робота, з урахуванням порядку розміщення, повинна складатися з таких структурних компонентів:

- титульний аркуш (додаток А, В);
- завдання на виконання дипломної роботи (додаток F);
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;
- вступ(актуальність проблеми, мета та завдання досліджень, структура роботи.);
- основна частина:
 - огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень;
 - характеристика умов і основних методів досліджень;
 - експериментальна частина;
 - відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження;
 - аналіз і узагальнення результатів досліджень;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (при необхідності).

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА

Титульний аркуш є першою сторінкою дипломної роботи. Він заповнюється за чітко визначеними правилами і повинен містити такі позиції:

- назва вищого навчального закладу;
- назва кафедри, на якій виконувалася дипломна робота;
- прізвище, ім'я, по батькові дипломника (у називному відмінку);
- назва дипломної роботи (без слова “тема”);
- вид викладу наукового матеріалу – дипломна робота;
- назва спеціальності;
- прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника;
- місце виконання і рік написання роботи.

Тема дипломної роботи повинна бути по можливості стислою, точною і відповідати її основному змісту (ДОДАТОК А, В).

ЗМІСТ

Зміст як структурний компонент дипломної роботи подають на початку тексту. Він включає заголовки усіх глав, параграфів, підпараграфів (крім підзаголовків, які друкуються у підбір), а також вступ, висновки, практичні рекомендації, список використаної літератури і додатки із зазначенням номерів початкових сторінок. Заголовки у змісті повинні точно повторювати заголовки у тексті, і скорочення їх не допускаються.

Заголовки одного рівня рубрикації тексту необхідно розміщувати один під одним. Заголовки кожного подальшого рівня зміщені вправо по відношенню до заголовків попереднього рівня на абзацний відступ. Усі заголовки пишуться з маленькими літерами з першої великої, крапка в кінці заголовка не ставиться.

ВСТУП

Вступ – та частина дипломної роботи, яка дає загальне уявлення про конкретний напрям наукового пошуку і містить необхідні кваліфікаційні характеристики проведеного наукового дослідження.

У вступі необхідно обґрунтувати рівень дослідження проблеми, що розглядається; визначити об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження; подати характеристику структури дипломної роботи.

Актуальність проблеми дослідження. Обґрунтування актуальності

проблеми дослідження передбачає розкриття ступеня важливості і соціальної значущості обраної теми для розвитку сучасної теорії і практики певної галузі науки. Отже, автор роботи повинен показати уміння обрати тему дослідження, оцінити своєчасність її розробки і цим відповісти на питання: чому саме сьогодні необхідно розглядати цю наукову проблему.

Орієнтовна схема обґрунтування актуальності проблеми дослідження може бути такою:

- дати об'єктивну оцінку сучасного стану об'єкта дослідження з акцентуванням уваги на інших проблемах і суперечностях;
- показати, як на сучасному етапі розв'язуються існуючі проблеми на практиці, якщо можливо – із посиланням на офіційні документи;
- оцінити стан наукової розробленості обраної проблеми: на основі стислого аналізу літератури визначити коло науковців, які займалися її розробкою, висвітлити проблематику їх досліджень і наголосити на маловивчених або зовсім невивчених моментах;
- зробити висновки про те, що нерозробленість конкретного аспекту проблеми зумовила вибір теми дослідження.

Мета та завдання дослідження. У зв'язку з тим, що один і той же об'єкт може вивчатися в різних аспектах, то доцільно у процесі дослідження зосередити увагу на одному з них.

Предмет дослідження – це все те, що перебуває в межах об'єкта дослідження і на чому безпосередньо зосереджена уся увага дослідника. Об'єкт і предмет повинні завжди бути взаємозв'язаними як загальне і конкретне, як система та її компонент. Об'єкт завжди є загальною сферою наукового пошуку, а предмет – тим конкретним, що виявляється у певному дослідженні. Разом із тим виконавцям необхідно завжди пам'ятати, що чим вужчим буде предмет дослідження, тим глибшим, змістовнішим і цікавішим може бути саме дослідження.

Визначення завдань дослідження рекомендується робити у формі переліку дій дослідника, використовуючи такі формулювання: “Вивчити...”, “Визначити...”, “Виявити...”, “Обґрунтувати...”, “Встановити...”, “Розробити...”.

Об'єкт, предмет, мета і завдання повинні окреслювати сферу наукового пошуку, досліджувану у дипломній роботі.

Методи дослідження – це спосіб внутрішніх і зовнішніх дій дослідника у процесі проведення наукового дослідження.

Безумовно, враховуючи те, що дипломна робота – це передусім робота навчально-дослідницького характеру, висувати високі вимоги до рівня наукової новизни та її результатів недоцільно. Тому, для рівня її результатів достатньо наявності окремих елементів новизни. Але автор як науковець-початківець повинен показати уміння правильно визначити вид і рівень новизни одержаного результату і конкретно, не допускаючи узагальнених тверджень, сформулювати положення відповідно до перелічених вимог і змісту проведеного дослідження.

Структура роботи. У цьому підпункті, з урахуванням послідовності розміщення, необхідно подати перелік структурних компонентів дипломної роботи й подати кількісні характеристики основного обсягу дипломної роботи (кількість сторінок з урахуванням списку літератури і додатків), ілюстрацій, таблиць, списку використаних літературних джерел і додатків. Сформулювати цей підпункт можна так: “Робота складається зі вступу, трьох глав, загальних висновків, списку використаної літератури (49), додатків (3). Зміст роботи висвітлено на 52 сторінках основного тексту і містить 9 таблиць і 7 рисунків”.

Увесь матеріал може займати 1-2 сторінки.

ОСНОВНА ЧАСТИНА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

В основній частині дипломної роботи автор повинен виявити уміння лаконічно, логічно й аргументовано подавати науковий матеріал, виконуючи при цьому усі вимоги, що висувуються до друкованих робіт.

У першій главі дипломної роботи необхідно подати огляд літератури з теми дослідження, завданням якого є встановлення контурів і меж наукового пошуку, визначення його етапів і чітке формулювання завдання дослідження. Для цього необхідно:

- визначити джерела інформації, в яких можуть міститися матеріали з

проблеми дослідження, враховуючи те, що ознайомлення з літературою необхідно починати у зворотному хронологічному порядку, оскільки зміст видань останніх років може охоплювати матеріали попередніх наукових розробок;

- визначити коло вчених, які займалися розробкою питань, пов'язаних із темою дослідження;
- систематизувати одержану інформацію і виділити конкретні аспекти вивчення цього питання;
- уточнити понятійний апарат дослідження, тобто пояснення окремих питань, які найбільш точно характеризують поставлену проблему;
- провести критичний аналіз виділених аспектів і визначити коло недостатньо досліджених питань;
- зазначити перспективні напрямки подальших досліджень.

Для більш детального теоретичного обґрунтування проблеми дослідження, враховуючи кваліфікаційний рівень дипломної роботи, рекомендується проаналізувати не менше 40-60 літературних джерел як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. При цьому не можна обмежуватися лише переказом наявної інформації, констатацією фактів, отриманих іншими авторами, а обов'язково провести аналіз матеріалу й наголосити на суперечливих моментах і маловивчених чи зовсім не вивчених питаннях.

Загальний обсяг аналізованих літературних джерел не повинен перевищувати 20-25% обсягу основної частини дипломної роботи.

Друга глава дипломної роботи повинна бути присвячена обґрунтуванню й опису загальної методології дослідження.

У цій главі необхідно стисло, але аргументовано, змістовно і відповідно до логіки процесу дослідження, назвати усі методи і методики, які були використані для виконання поставлених завдань, визначаючи, що конкретно досліджувалося за допомогою того чи іншого методу.

Крім того, у цій главі необхідно охарактеризувати особливості організації дослідження, зокрема, розкрити його етапи, час, місце й умови проведення.

У третій і подальших главах детально висвітлюють результати досліджень автора з характеристикою проведеної роботи, що він вносить у розв'язання цієї

проблеми. При цьому необхідно наголосити на повноті виконання завдання дослідження і достовірності отриманих результатів. Кількість глав експериментальної частини визначається відповідно до обсягу досліджень.

Кожна глава дипломної роботи повинна завершуватися короткими висновками, де у формі тез необхідно відобразити подані у главі теоретичні і практичні результати.

Висновки

Загальні висновки до дипломної роботи відіграють роль підбиття підсумків за результатами проведеного наукового пошуку, де за логікою дослідження синтезується уся накопичена наукова інформація. У висновках, у співвідношенні із завданнями, повинен бути відображений процес проведення наукового пошуку як у теоретичному, так і в експериментальному плані. Загальні висновки не повинні замінюватись об'єднанням висновків за главами, які є стислим аналізом результатів виконаної теоретичної чи експериментальної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Список використаної літератури містить бібліографічний опис джерел, проаналізованих у процесі дослідження. За списком використаної літератури зазвичай роблять висновки щодо творчого потенціалу автора, рівня його загальної та наукової культури, ступеня фундаментальності проведеного дослідження. Тому бібліографія повинна бути бездоганною як за своїм змістом, так і за способом оформлення.

Бібліографічний список розміщується після практичних рекомендацій, включається у загальну нумерацію сторінок, але не входить до основного обсягу дипломної роботи. У бібліографічному описі використаних літературних джерел не можна робити пропусків будь-яких елементів, скорочувати назви. До бібліографічного списку не повинні входити джерела, на які не має посилань в основному тексті.

Групування матеріалу у бібліографічному списку. Важливе значення для списку літератури до дипломної роботи має групування літератури. Список повинен бути складений так, щоб його могли використати у своїх роботах спеціалісти. У наукових виданнях найпоширенішими є такі варіанти побудови бібліографічних списків: алфавітний, хронологічний, алфавітно-хронологічний, нумераційний, систематичний. Порядок побудови визначається автором, але він повинен бути витриманим від початку до кінця роботи. Не дозволяється комбінувати різні методи групування матеріалу.

Алфавітна побудова – матеріал розміщується в порядку алфавіту прізвищ авторів і назв робіт. Роботи одного автора розміщуються за алфавітом назв чи у хронологічній послідовності їх написання.

Хронологічна побудова – матеріал розміщується у прямій чи зворотній хронології видання, всередині року – за алфавітом прізвищ авторів та назв роботи. Хронологічна побудова застосовується, як правило, у персональних бібліографічних списках, зокрема у списку робіт здобувача дипломної роботи, іноді в розділах систематичних списків, а в поєднанні з алфавітною побудовою – в алфавітно-хронологічних списках.

Алфавітно-хронологічна побудова – матеріал групують в алфавітно-хронологічні ряди, тобто розміщують за алфавітом назв опису (якщо опис під заголовком) або основних назв (якщо опис під назвою) за правилами, викладеними вище, а при збігові назв опису чи основних назв – у хронологічному порядку (за роком видання документів або датою їх написання). У кожному алфавітно-хронологічному ряді бібліографічні описи робіт одного і того ж автора і (або) колективу авторів з одним і тим же автором доцільно розміщувати у такому порядку: спочатку навести бібліографічні описи творів самого автора (у хронологічному порядку), потім – твори цього автора з одним співавтором (за алфавітом співавторів, а якщо співавтор один і той же, – у хронологічному

порядку), з двома і більше співавторами (у хронологічному порядку не залежно від кількості і послідовності авторів).

Нумераційна побудова – матеріали розміщують у порядку перших посилань в основному тексті на документи – об’єкти опису.

Систематична побудова – література групується відповідно до проблем, тем і питань, що розглядаються у роботі. Роботи загального характеру виділяють в особливий розділ. Всередині розділів розміщення матеріалу за алфавітом.

Зв’язок бібліографічного джерела з основним змістом роботи здійснюється за допомогою посилань у тексті із зазначенням номера джерела, поданих у квадратних дужках. Наприклад: [56, 87], або [24-27] .

Іншомовні джерела розміщуються за алфавітом після переліку усіх джерел мовою написання дипломної роботи.

ДОДАТКИ

Додатки – це розділ дипломної роботи, який має допоміжне (довідникове) значення, але є необхідним для більш повного висвітлення проблеми дослідження. До додатків зазвичай відносять плани, програми, анкети, протоколи, інструкції. Вони можуть бути подані у вигляді графіків, таблиць, рисунків чи тексту.

Додатки розміщують після списку використаної літератури, кожен з яких повинен починатися з нової сторінки. Додатки позначаються великими літерами алфавіту, наприклад “ДОДАТОК А”. Цей запис повинен бути розміщений вгорі у центрі сторінки, а під ним позначають назву додатку, надруковану симетрично тексту малими літерами, з першої великої. Таблиці, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію.

Правила оформлення дипломної роботи

Оформлення дипломної роботи – важлива частина наукового дослідження. Зміст і форма дипломної роботи нерозривно зв'язані між собою, і повинні складати єдине гармонійне ціле.

Вимоги до змісту й оформлення науково-дослідницьких робіт кваліфікаційного характеру дуже високі.

Після завершення літературного оформлення дипломної роботи й остаточної підготовки чорнового варіанта переходять до її друку. Робота повинна містити 50-60 сторінок основного тексту (з урахуванням списку використаної літератури і додатків).

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включають у загальну нумерацію сторінок. Номер сторінки на титульному аркуші не ставиться. На всіх подальших сторінках роботи номер необхідно розміщувати у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Сторінки, глави, параграфи, таблиці, рисунки, малюнки слід нумерувати арабськими цифрами без знака номера (№).

Рубрикація тексту основної частини дипломної роботи. Разом із главами як видом рубрикації тексту, основний матеріал дослідження ділиться на параграфи, пункти, підпункти, абзаци. Рубрикація тексту при виконанні дипломної роботи повинна бути спрямована на більш легке і зрозуміле сприйняття матеріалу дослідження, і тому всі частини рубрики повинні бути логічно підпорядкованими: назви параграфів повинні співвідноситися між собою і підпорядковані основній думці змісту параграфа.

Усі наведені у тексті дипломної роботи заголовки і підзаголовки повинні стисло передавати зміст рубрики, заголовок повинен складатися із ключових слів (тобто тих, що мають основне смислове навантаження). Заголовки не повинні містити скорочених слів та аббревіатур, а також розміщуватися більше ніж на двох

рядках.

Заголовки структурних частин роботи друкують великими літерами симетрично до тексту (вирівнювання по центру), без номера: “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “ГЛАВА...”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ”, “ДОДАТКИ”. Номер глави ставиться після слова “ГЛАВА”, наприклад, “ГЛАВА 1”, а назва глави пишеться з нового рядка по центру. Після номера і назви глави крапка не ставиться.

Параграфи нумеруються у межах кожної глави, після номера ставиться крапка, наприклад: “1.2.”. Після номера друкується заголовок параграфа малими літерами (крім першої). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Номер і заголовок параграфа слід друкувати з абзацного відступу. Відступ між заголовком глави (параграфа) і текстом повинен бути 3-4 міжрядкових інтервали.

Кожна структурна частина дипломної роботи повинна починатися з нової сторінки. Заголовки пишуться малими літерами з абзацного відступу, крапка в кінці них не ставиться. Переноси слів у заголовках будь-якого рівня не допускаються.

Оформлення рисунків і таблиць. Рисунки, таблиці, схеми можуть бути вставлені у текст, а можуть бути розміщені на окремих аркушах. Зазвичай на окрему сторінку рекомендують виносити широкі рисунки або таблиці, орієнтація яких не збігається з орієнтацією основних сторінок. Сторінки з рисунками і таблицями нумеруються як звичайні.

Не рекомендується виносити ілюстративний матеріал на кінець роботи. Навіть якщо таблиця, рисунок, схема винесені на окрему сторінку, вони повинні бути поряд із першою згадкою про них.

Кожний рисунок, малюнок, схема чи таблиця повинні бути пронумеровані і підписані. Нумерація ілюстративного матеріалу може бути наскрізною або за главами і розділами.

Приклад наскрізної нумерації:

Рис. 1. Вологопоглинання досліджуємого порошку

Таблиця 2. Фармако-технологічні характеристики субстанції

Приклад нумерації за главами:

Рис. 1.3. Залежність сили виштовхування таблеток від кількості змащуючої речовини

Таблиця 1.4. Вплив зволожувачів на гранулометричний склад і плинність маси

Перша цифра номера вказує на номер глави, друга – на номер рисунка, таблиці.

Приклад нумерації за розділами:

Рис. 1.1.3.

Мал. 1.1.2.

Перша цифра номера вказує на номер глави, друга – на номер розділу, третя – номер рисунка, таблиці.

Номер ілюстрації і назву розміщують відразу після неї, крапка в кінці не ставиться. Посилання на ілюстрацію необхідно подавати в підбір до основного тексту і не виділяти окремим реченням.

Напис “Таблиця” та її номер розміщують у правому верхньому куті, над заголовком таблиці. Якщо таблиця переноситься на іншу сторінку, то над перенесеними частинами таблиці (на наступних сторінках) ставиться напис “Продовження таблиці 2.1”.

Аналогічно нумеруються формули. Номер формули подається у круглих дужках, на одному рядку з нею, з правого боку сторінки.

Дипломну роботу необхідно подавати у зброшурованому вигляді у двох примірниках (один залишається на випускаючій кафедрі, а другий передається в деканат факультету, а потім до бібліотеки).

6. ЗАХИСТ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

6.1. Під час захисту дипломної роботи випускник отримує оцінку за комплекс дисциплін практично-орієнтованого іспиту, що виноситься на державну атестацію.

6.2. Робота (з підписами, відгуком керівника і рецензією) подається на кафедру, підписується завідуючим кафедри «Подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи».

6.3. Дипломна робота подається в секретаріат ДЕК в 1 примірнику, який після захисту передається до бібліотеки.

6.4. Електронна версія дипломної роботи має бути ідентичною паперовій, після її захисту зберігається на кафедрі на електронних носіях 2 роки.

6.5. Захист дипломних робіт проводиться на відкритому засіданні ДЕК за участю не менше половини членів комісії при обов'язковій присутності голови комісії.

6.6. Робота державних комісій проводиться у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Розклад засідань державної комісії, узгоджений з головою комісії, затверджується першим проректором на підставі подання декана і доводиться до загального відома не пізніше, ніж за місяць до початку проведення державних іспитів.

6.7. На одному засіданні ДЕК можна планувати захист дипломних робіт не більше 10. Тривалість захисту дипломної роботи встановлюється в межах 20 – 30 хвилин.

6.8. Крім дипломних робіт, які плануються до захисту на даному засіданні ДЕК, до державної комісії деканатом подаються такі документи:

- зведена відомість про виконання студентами навчального плану і отриманий ними рейтинг з дисциплін, курсових робіт, практики;
- завірений індивідуальний навчальний план студента;
- відгук керівника;
- рецензія на дипломну роботу.

6.9. Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до студента;
- відповіді студента на запитання членів ДЕК;
- обговорення дипломної роботи членами ДЕК;
- рішення комісії про оцінку роботи.

6.10. Результати захисту дипломної роботи оцінюються у балах, які відповідно конвертуються у оцінки за шкалою ECTS та 4-бальною (традиційною):

Національна шкала	Шкала ECTS	Рейтингова оцінка, бали
5 – відмінно	A	90 – 100
4 – дуже добре	B	84 – 89
4 – добре	C	75– 83
3– задовільно	D	68 – 74
3 – достатньо	E	60 – 67
2 – незадовільно	FX	35 – 59
не допущений	F	1 – 34

6.11. Рішення державної комісії про оцінювання рівня підготовки студентів, а також про присвоєння студентам-випускникам кваліфікації та видачу їм державних документів про вищу освіту приймається державною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови ДЕК є вирішальним.

6.12. Результати захисту дипломних робіт оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання державної комісії.

6.13. Студент, який не захистив дипломну роботу або не з'явився на захист без поважних причин, відрховується з вищого навчального закладу як такий, що виконав навчальний план, але не пройшов державної атестації.

6.14. Якщо захист дипломної роботи визнається незадовільним, ДЕК встановлює, чи може студент представити до повторного захисту ту ж роботу з відповідною доробкою, що визначає комісія, або повинен розробити нову тему, яка пропонується випусковою кафедрою.

6.15. Повторний захист дозволяється тільки під час наступної державної атестації.

6.16. Усі засідання державної екзаменаційної комісії протоколюються, вносяться оцінки, одержані при захисті дипломної роботи, особливі думки і зауваження членів комісії, вказуються кваліфікація та державний документ (з

відзнакою чи без відзнаки), що видається студенту-випускнику. Протокол підписують голова та члени державної комісії, які брали участь у засіданні.

6.17. Після закінчення роботи державної комісії голова комісії складає звіт, у якому надається аналіз рівня підготовки випускників зі спеціальності, якість виконання дипломних робіт, відповідність тематики та змісту робіт сучасним вимогам, характеристика знань студентів, виявлених під час захисту, недоліки у підготовці з окремих дисциплін (питань), висловлюються рекомендації щодо поліпшення навчального процесу.

6.18. Загальні підсумки роботи державних комісій зі спеціальностей університету обговорюються на засіданні Вченої ради університету.

ДОДАТОК А

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЗАВОДСЬКОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

«Допущено до захисту»
протокол засідання кафедри
№ __ від « _____ » 2014 року

Зав. кафедрою, професор
_____ Рубан О.А

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему

Вибір складу препарату з жовчогінною дією у вигляді

таблеток

ВИКОНАВЕЦЬ:

студент б курсу, групи 3
спеціальність «фармація»

(прізвище та ініціали)

КЕРІВНИК:

(науковий ступінь та вчене звання, прізвище та ініціали)

Харків – 2014 р.

ДОДАТОК В

Форма № Н-9.02

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

спеціаліст

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему _____

Виконав: студент ___ курсу, групи _____
напряму підготовки (спеціальності)7.110201 Фармація

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

2014 рік

ДОДАТОК С

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ		4
ВСТУП		5
РОЗДІЛ 1.	Сучасний стан профілактики та лікування зниження гостроти зору та перспектива створення для цього біологічно-активних добавок на основі рослинної сировини.....	6
	1.1. Використання вітамінотерапії при порушеннях функцій органу зору.....	6
	1.2. Стан та перспективи використання БАД на світовому та українському фармацевтичних ринках.....	11
	1.3. Перспектива використання БАД на основі лікарської рослинної сировини для профілактики патологічних змін органу зору.....	15
	1.4. Технологічні аспекти одержання гранул та таблеток...	21
	ВИСНОВКИ.....	26
РОЗДІЛ 2.	Об'єкти та методи досліджень.....	28
	2.1. Характеристика рослинної лікарської сировини та допоміжних речовин як об'єктів дослідження.....	28
	2.2. Методи оцінки фармако-технологічних характеристик досліджуваних порошків і гранулятів...	30
	2.3. Методи одержання готових продуктів.....	33
	2.4. Методи оцінки показників якості готових продуктів	34
	2.5. Контроль мікробіологічної чистоти готової продукції	36
	2.6. Статистична обробка результатів.....	36
	ВИСНОВКИ.....	36
РОЗДІЛ 3.	Обґрунтування складу та технології виробництва	

		гранул та таблеток БАД для профілактики погіршення зору	38
	3.1.	Вивчення фізико-хімічних та фармако-технологічних властивостей порошків ЛРС.....	39
	3.2.	Розробка складу та технології одержання гранул на основі ЛРС.....	44
	3.3.	Вивчення параметрів сушіння гранул.....	48
	3.4.	Одержання таблетованої форми БАД на основі ЛРС методом вологого гранулювання.....	51
	3.5.	Вивчення гігроскопічності готових продуктів.....	53
	3.6.	Технологічний процес одержання БАД у формі гранул і таблеток.....	57
	3.7.	Оцінка якості готової продукції.....	60
	3.7.1.	Оцінка якості технологічних параметрів готової продукції.....	62
		ВИСНОВКИ.....	62
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....			63
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....			64
ДОДАТКИ			67

ДОДАТОК Д
Зразок оформлення рисунків та таблиць

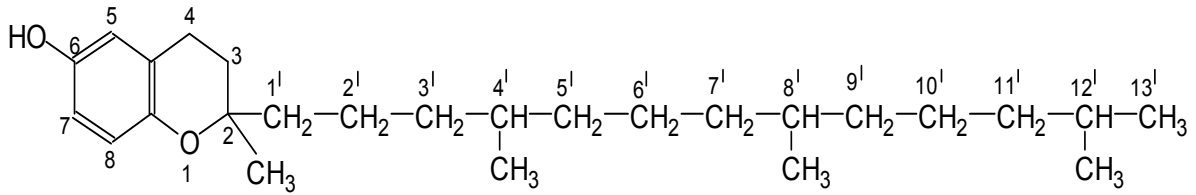

Рис.1.2. Вітамін Е (α-токоферол, 5,7,8-триметилтокол)

Таблиця 1.1.

Результати досліджень якості таблеток від вмісту в них МКЦ

Кількість МКЦ у таблетці, %	Показники якості отриманих таблеток-ядер		
	Міцність, Н	Стираність, %	Висновок
5,0	30±2,5	2,2 ± 0,28	Таблетки недостатньо міцні, крихкі краї
10,0	40±5,0	1,5 ± 0,12	Таблетки недостатньо міцні для нанесення покриття
15,0	50±5,0	1,1 ± 0,15	Міцність не зовсім достатня для нанесення покриття
20,0	65±5,0	0,42 ± 0,02	Міцність таблеток оптимальна

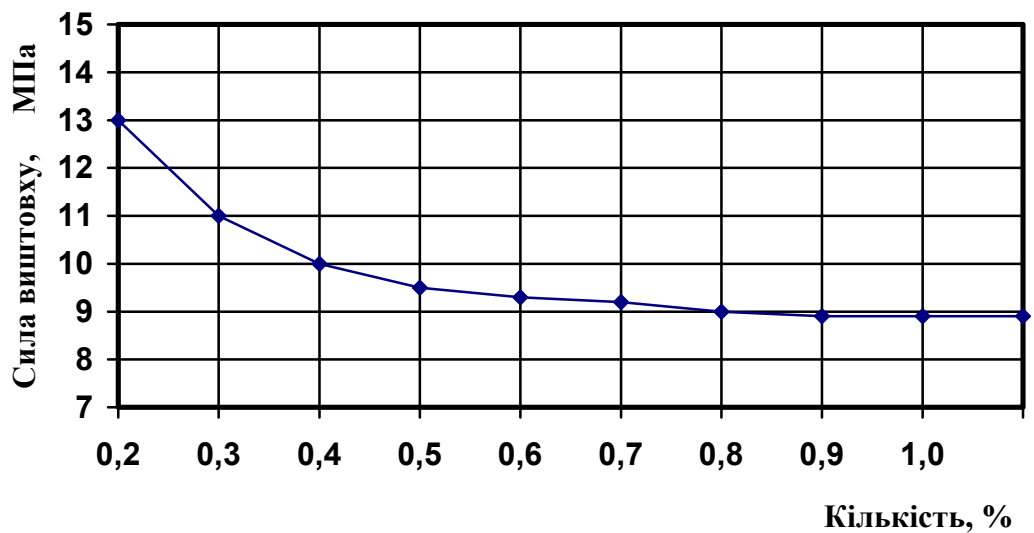

Рис. 3.1. Залежність сили виштовхування таблеток від кількості тальку в таблетковій масі.

ДОДАТОК Е

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ №

Засідання кафедри заводської технології ліків
Національний фармацевтичний університет

м. Харків

„_____” _____ 2013 р.

СЛУХАЛИ: Про представлення до захисту в Державній екзаменаційній комісії дипломної роботи на тему: _____

Студента(тки) випускного курсу _____ групи НФаУ 2013 року випуску

(прізвище, ім'я)

(по батькові)

Науковий(ві) керівник(ки) _____

Рецензент _____

В обговоренні дипломної роботи брали участь: _____

ПОСТАНОВИЛИ: Рекомендувати до захисту в ДЕК дипломну роботу студента(тки) 5к.

_____ гр. _____ прізвище, ім'я та по батькові

на тему _____

Зав. кафедрою проф. Рубан О.А.

_____ підпис

Секретар кафедри ас. Маслій Ю.С.

_____ підпис

ДОДАТОК F
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет фармацевтичної освіти
Кафедра

Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст

Напрямок підготовки _____
(шифр і назва)

Спеціальність _____
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

1. Тема дипломної роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник дипломної роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом дипломної роботи _____

3. Вихідні дані до дипломної роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів дипломної роботи	Примітка

Студент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник дипломної роботи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ДОДАТОК G
ВІДГУК

наукового керівника на випускню роботу освітньо-кваліфікаційного рівня _____
спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

на тему: _____

Актуальність теми _____

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість

Оцінка роботи _____

Загальний висновок та рекомендації про допуск до захисту

Науковий керівник _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

" ____ " _____ 201__р

ДОДАТОК Н

РЕЦЕНЗІЯ

на випускнуну роботу

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

на тему

Актуальність теми _____

Теоретичний рівень роботи _____

Пропозиції автора по темі дослідження _____

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість _____

Недоліки роботи _____

Загальний висновок і оцінка роботи _____

Рецензент _____

(підпис)

(вчене звання, прізвище та ініціали)

" ____ " _____ 201__ р.

Приклади оформлення літератури (література повинна містити посилання за останні 10 років)

1. **Семенов, В. В.** Философия: итог тысячелетий. Философская психология [Текст] / В. В. Семенов ; Рос. акад. наук, Пуштин. науч. центр, Ин-т биофизики клетки, Акад. проблем сохранения жизни. – Пушино : ПНЦ РАН, 2000. – 64, [3] с. ; 22 см. – Рез.: англ. – Библиогр.: с. 60–65.
2. **Казьмин, В. Д.** Справочник домашнего врача [Текст]. В 3 ч. Ч. 2. Детские болезни / Владимир Казьмин. – М. : АСТ : Астрель, 2002. – 503, [1] с.
3. **Разумовский, В. А.** Управление маркетинговыми исследованиями в регионе [Текст] / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев ; Ин-т экономики города. – М., 2002. – 210 с.
4. **Агафонова, Н. Н.** Гражданское право [Текст] : учеб. пособие для вузов / Н. Н. Агафонова, Т. В. Богачева, Л. И. Глушкова ; под. общ. ред. А. Г. Калпина ; авт. вступ. ст. Н. Н. Поливаев ; М-во общ. и проф. образования РФ, Моск. гос. юрид. акад. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М. : Юристъ, 2002. – 542 с.
5. **Боголюбов, А. Н.** О вещественных резонансах в волноводе с неоднородным заполнением [Текст] / А. Н. Боголюбов, А. Л. Делицын, М. Д. Малых // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 3, Физика. Астрономия. – 2001. – № 5. – С. 23–25.
6. **Казаков, Н. А.** Запоздалое признание [Текст] : повесть / Николай Казаков ; рисунки Е. Спиридонова // На боевом посту. – 2000. – № 9. – С. 64–76 ; № 10. – С. 58–71.

Методичні рекомендації складено з урахуванням сучасних правил та вимог до написання дипломних робіт. У виданні наведено основні правила з оформлення і друку отриманих досліджень та відображено вимоги до прилюдного захисту дипломних робіт на кафедрі заводської технології ліків для студентів 5 курсу.

Рубан О.А., Огарь С.В., Сліпченко Г.Д., Хохлова Л.М.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
ДИПЛОМНИХ РОБІТ**

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ І ПОРЯДОК ЗАХИСТУ

Українською мовою